Universal Declaration of Human Rights - Mòoré

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR* in *Unicode* project, http://www.unicode.org/udhr.

Ninsaal yel-segdt noy gânegr sebre (yoomd 1948)

Keoogre

B wilgame tư ninsaal bʊʊd fãa tara a burkīndlim la a yel-segdư tōod sẽn pa yud a to, tư b pa tõen n dưk tōod-bãmb n koos bư n tek a badawã, n yaa dũni wã bãan gãaga, ned fãa sẽn so a vum tư yembd kaala, la wẽg-taab kaalem dũni wã pʊgẽ yēgrã.

B wilgame tu ninsaal sẽn da tog ne yel-segdu ninsã kaalmã waa ne bi-beelem la pãng buud toor-toor sẽn sãam dũni wã zãng sũuri, la b yãkamen moon tư dũni ning sẽn na n wa zĩnd-a tư ninsaalbã na n wa so b mense, n tõe n gom b sẽn date, n tẽ b sẽn date, n wa yi rabeem, yaeesg la far buudã fãa pʊgẽ wã, n yaa ninsaal sẽn baood ne a sũur fãa n yudã.

Tư sẽn yud fãa yaa tư ninsaal yel-segdư wã tog n paamame tư b koglg-b ne noy buud sẽn na yul tư ned ra wa bao a sẽn na maan n põs pãn-wõrdem b sẽn maand-a n kong n wẽneg n kẽ wẽnem maan n lebs pʊgẽ wã.

D sên mi tı segdame tı d keng têms ne taab zood yõkr zīndgrã.

D sẽn mi tư nasõzini (tẽmsã fãa lagem-n-taar kãsengã) le mooname n wilg b tẽeb ninsaal burkĩndlem la a tưrlem pãnga, pag la rao yel-segdt sẽn zem taabã, tư b le wilgame tư b ratame n mao n paas ninsaalbã vum sõmblem tư yư ned fãa sẽn so a meng vumẽ wã tư yel kãng pãng yug a pĩndã.

D sẽn mi tư tẽms nins sẽn be nasõzini lagem-n-taarã pʊgẽ lagma ne lagem-n-taarã n nk sard n na n sõng tư dũni wã pʊgẽ bư ned fãa tũ ninsaalb velsegdư wã sẽn gãneg noy ninsã.

D sẽn mi tư ninsaal yel-segdt noy bãmba gãnegr sã n yt lagem-n-taarã ne a kẽedbã n na n naag taab n maan-b n na n sõng tư b tữubã yt sõma wã.

Pipi koeega.

Ninsaalbã fãa sã n doge, ned fãa so a menga, ned pa rogd n yaa yamb ye, nebã fãa zema taab b yel-segdt la b burkîndlem wɛɛngē. Nebã fãa tara yam la tagsgo, ned fãa togame n vund ne a to saam-biir pʊgē.

Koeeg a 2 soaba.

Ned fãa tara sor n tõe n dt seb-kãnga sẽn gãneg noy ninsã yõodo tt bakr buud ka zĩnd ye, pa tũus f sẽn yaa buud ning ye, f yĩng kỗbg sẽn ya-a soab ye, f yaa pag bt rao ye, f wẽnd-sor sẽn ya-a soab ye, f sẽn yãk n tik politik ninga, bt tẽeb buud a to ye, f tarem sẽn ya-a soab ye, f sẽn dog ne b rãmb ye, bt bữmd buud a taab sẽn bakd ye.

Sẽn paasde, pa tõe n tik ned tẽng politik neng sẽn ya-a soab n bak a soab noy-bãmbã yõod rub wɛɛngẽ ye, pa tũus tẽngã sã n so a menga bι a sã n be zamaan a to yembdẽ.

Koeeg a 3 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n vunde, n soog a menga la a gũnug a menga.

Koεεg a 4 soaba.

Pa tog n dık ninsaal buudã fãa n maan yamb ye bı n weoog-a ye. Yembdã ne nebã koosgã gıdgame, ba sẽn wa n ya yembd buud nin fãa.

Koεεg a 5 soaba.

Pa tog n sıbg ninsaal buudã fãa ye, pa tog n sıbg ninsaal tı sıbgrã yı toog wosgo, tı pa sẽn na maan ninsaal ye.

Koeeg a 6 soaba.

Ned fãa tara sor tư sẽn wa n ya sĩig ning fãa, bư b sak n deeg a sẽn yaa ned ning buud bō-kaoor soog taoore.

Koeeg a 7 soaba.

Ninsaalbã fãa zema taab laloa taoore, b fãa tog n paama laloa wã koglgo tu bakr ba a ye pa zīnd ye. Nebã fãa tara sor n tõe n paam tu b koglg-b ne bakr buud fãa sẽn na n wa maan n kus seb-kãnga noy wã sẽn gãnegã, ne bũmb nins sẽn na n wa ne bakr-bãmba.

Koeeg a 8 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n kẽng a tẽngẽ bơơd soog taoore n tư bơ ne weoogre, sưbgr buud fãa b sẽn maan-a, tư ninsaalb yel-segdt sebrã gưdge, tư laloa mi tiiri.

Koeeg a 9 soaba.

Pa tar sor n tõe n yõk ned zaalem, n pag-a roogo bi n yiis-a a tēngē n ti ning zīīg a to ti laloa zi tiir ye.

Koeeg 10 soaba.

Ned buud fãa tara sor wa laloa sẽn wilgã, t'a yell ta bʊ-kaoodb sẽn so bʊʊdã, n tõe n kao tư pãn-dãmb ka lob b toogo, la sẽn bʊʊd sưd taoore, tư b bʊ nin-buiid taoore n wilg a yel-segdư bư a tưlae-yɛla, bư n wilg b sẽn yet tư yẽnda soabã maana bữmb ningã kongr sẽn taẽ.

Koεεg 11 soaba.

- 1. B sã n yeel tư ned maana bʊmb sẽn kis n dat n paalg-a, sã n pa b wa n bʊ-a lame tư bʊʊdã yư neb fãa taoore, t'a paam sõangd sẽn mams n paas a poorẽ fãa, ket n ya wa yẽnda soabã pa maan bữmbã ye.
- 2. B pa tõe n bʊ ned n paalg-a bũmb a sẽn maan bι a sẽn pa maan yĩnga, sã n mikame tι yellã sẽn maanã wakato, bʊʊd soog nengẽ yel bãmba ra pa kis ye. Sẽn paasd me, b sã n bʊ yellã, b pa tar sor n tõe n kõ ned ning sẽn maan-a yellã stbgre tı yug yellã sẽn maanã sasa laloa sẽn da gãneg stbgr buud nins yel-bãmb wɛɛngẽ wã ye.

Koεεg 12 soaba.

[Missing]

Koeeg 13 soaba.

- 1. Ned buud fãa tara sor n tõe n gõ a tẽngẽ, n kẽng zĩis nins fãa a sẽn date, la a yãk a sẽn dat n zĩndẽ.
- 2. Ned buud fãa tara sor n tõe n yi tẽngẽ n lebg n wa a meng tẽngẽ, a le tara sor n tõe n yi a meng tẽngẽ n kẽng tẽn-taaga la a le lebg n wa a tẽngẽ.

Koεεg 14 soaba.

- 1. Ned sã n wa be toog zug tếngễ tư b namsd-a wʊsgo, a soab tara sor n tõe n yi n bao gãag-sobend tẽms a taabẽ, a le tara sor n tõe n paam tư b reeg-a tẽn-bãmbẽ.
- 2. La sã n mikame t'a sẽn maanã, laloa gidgame ti b mik ti yaa sida, bi sã n mikame t'a sẽn maanã pa zems ne nasõzini (tēmsã lagem-n-taar kãsengã) sẽn gãneg nov ninsã, a pa tar sor-kãng ye.

Koεεg 15 soaba.

- 1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam tēng-n-biilim tika.
- 2. B pa tar sor n tõe n wõr ned n menes a tẽng-n-biilim ye, b le pa tõe n gưdg-a t'a ra teem a tẽng-n-biilim ye.

Koeeg 16 soaba.

- 1. Pag ne rao yʊʊmd sã n ta kãadem b tara sor n tõe n kẽ kãadem la b tilg yir tư pa tũus b yiibã buud sẽn ya-b rãmba, b tẽng-n-biilim bư b wẽnd sor tũudum. Kãadmã kẽesg noy pʊgẽ, b yiibã yel-segdư yaa a ye, pa yud to ye, kãadmã vum wakato la a kaoob wakat me b yel-segdư wã ya a ye.
- 2. Kãadem pa tõe n kẽes tự pa tũ ne kãad-ratbã sakr sẽn pa tũ ne modgr ye.
- 3. Zak yaa tẽng yẽgre (tẽng bõn-bulli). A yaa tẽng vum sũuri. Tẽngã neb togame n koglg-a, goosneerã (leta wã) togame n koglg-a.

Koεεg 17 soaba.

- 1. Ned buud fãa, f ya f ye bi f bee sull pæga, tara sor n so a bũmbu.
- 2. B pa tõe n wõr ned n deeg a sẽn so ye.

Koεεg 18 soaba.

Ned fãa tara sor n tõe n tags a sẽn date, n bʊgs a sẽn date la a tũ wẽnd-sor ninga a sẽn date. Sor-kãng a sẽn tarã wɛɛngẽ a tõeeme n teem wẽnd-sor n tũ bι n teem tẽebo a le tõeeme n wilg a wẽnd-sor bι a tẽebo ne kaorengo, maana maanego tı yı yẽnda a ye bı n naag ne a taaba tı yı neb sʊka bı bãmb bal ne taaba.

Koεεg 19 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n tẽ a sẽn date la a gom a sẽn date, rẽnda n kư tư ned pa tog n zoe rabeem ne a tẽeb wilgri, la a tar sor n tõe n bao n bãng kibay la a paam kibay n tall-b n piuug zĩig fãa n pa ges tẽmsã tods ye, tư yư ne rabay buud fãa a sẽn date.

Koεεg 20 soaba.

- 1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam n maan tigsga la lagem-n-taar sull sẽn pa tar yɛla (sẽn pa na n wa ne gudgri).
- 2. B pa tõe n modg ned ab a ye t'a kẽ lagem-n-taar pʊgẽ ye.

Koεεg 21 soaba.

- 1. Ned buud fãa tara sor n tõe n ning a toog a tẽng vum tʊʊmē, a tõeeme n maan tʊʊmd a toore bī tũ ne neb b sẽn yāk tī b let lagem-n-taara sull n tʊmdē, tī nin-bāmb yākrā yaa sẽn maan tī pa tũ ne modgr ye.
- 2. Nin-buiidã sẽn dat bũmb ninga la tẽngã zãab toom tikda.
- 3. Nin-buiidã raabã wilgr tog n tũu ne vot sẽn na n maan tư zãmb ka zĩnd ye, votã me tara wakat sõor n tog n le maane, votã tõeeme n maan tư vư nin-buiid vote, bư gʊls n vot buud a to sẽn wēnd wa bãmba sẽn maand tư ned fãa

tõe n yãk a sẽn dat-a soaba.

Koeeg 22 soaba.

Ne buud fãa, a sẽn yaa nin-buiidã ned a ye wã yĩnga, a toga ne ninsaalb yel gesg soogã sõngre. Sõngrã yaa arzɛka, vum sõmblem la rog-n-mik wɛɛngẽ sẽn yaa tulae ne ninsaal burkĩnd la a turlem baoobo, a mengã yidgr yĩnga, sẽn na n tũ ne tẽnga meng tʊʊmde n paas tẽms ne taab lagem-n-tʊm pãng tu zems ne tẽng fãa tʊʊm yōgeng sẽn ya to-to la a laog sẽn zem tɛka.

Koeeg 23 soaba.

- 1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam toomde, n tõe n yãk a sẽn dat toomd ninga tư tũ ne toomdã kũun sẽn na n maan tư wẽgb pa zĩnd ye, la b koglg-a ne toomã kaalem.
- 2. Nebã fãa tog n paama yaood sẽn zems ne b sẽn maan tơơmd ningã tư wẽgb ka ye.
- 3. Ned ning fãa sẽn tʊmd-a toga ne yaood sẽn zems a sẽn maane, ti sẽn paamdã sek yẽnda ne a zak rãmb vum tư yư burkĩnd pʊgē, tư sã n mik tư segdame; bư a paam tư b paas-a sõngr buud a taaba.
- 4. Ned buud fãa tara soor n tõe n naag neb a taaba n lulg sẽndika sulli (tʊntʊmdb sõngr sulli) sẽn na kogend tʊntʊmdbā nafo.

Koeeg 24 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n paam vʊʊsem la yõ-noogre, bũmb zãng la tʊʊmã wakat sõor tɛk wilgri n paas vʊʊsem. Vʊʊsmã geendame n tar wakat-wakato, vʊʊsmã sasa b tog n yaoa a soaba.

Koεεg 25 soaba.

- 1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam tarem sẽn na n sek a meng la a zak rãmb laafi la b vum sõmblem baoobo, bữmb zãng la rubã wɛɛngẽ, yeelgrã (futã), zĩ-gãadgã, tubsgã n paas vumã sõmblem baoob tʊʊm nins sẽn segd-b ne yẽ wã. A sã n wa pa tar tʊʊmde, a sã n wa bẽedẽ, a sã n wa lebg kamsa, a sã n wa lebg pʊg-kõore bι ra-kõore, a sã n wa kʊʊle bι bữmb buud a taab sã n wa kư t'a pa le tõe n ddg la a ges a meng yelle, tı yaool n pa tữ ne yẽnda a maan tı yellã paam-a, a togame n paam sõngre.
- 2. Biig pʊg sasa la a yãadem wakato, a tara sor n tõe n paam sõngre la koglgo. Kamba fãa, f roga kãadem pʊgẽ tt b rogame tt b ba rãmbã pa kẽ kãadem ne taaba, b fãa segda ne sõngre.

Koεεg 26 soaba.

- 1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam kaorengo. Kaorengã tog n yu zaalem, ba ti na yi yãadmẽ kaorengã (kaorensingã). Yaa tilae ti kambã paam kaoren-singã. Toom-minim la nus toom zãmsg kaorengã togame n piuugi. Karen-do bɛdã kaorengã tog n maaname ti neb nins fãa bãngr sên sek be taabã paam n kẽ ti zãmb pa zĩnd ye.
- 2. Kaorengã sẽn tog n gẽeg bũmb nins yaa ninsaal mengã yidgri la ninsaal yel-segdt noy sebrã tũub pãng paasgo. Kaorengã togame n sõng tt tẽmsã ne taab wơm taab moore, buudã toor-toorã bt wẽnd-sor tũudum toay-toayã wơm taab moore, tt sull fãa sak a to sẽn yala la b yõg taab zoodo. A togame yasa n sõng tt nasõzini (tẽmsã ne taab lagemn-tay kãsengã) tơơma kẽng taoore, sẽn na yil ti bãana gãand dũni wã pơgẽ.
- 3. Ba rãmbã n yaa pipi n tar sor n tõe n yãk wubr ning buud (kareng ning buud) bãmb sẽn dat tư b kambã paame.

Koεεg 27 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n ning a meng nin-buiidã rog-n-mik sull tʊʊmē (vumē), n rt tʊʊm-minmā bāngr yōodo la a naag n tʊm bāngrā baoob tʊʊmē wā la a paam n dt tʊʊm bāmba sēn wat ne yōod ninsi.

2. Ned fãa tara sor n tõe ti b koglg a bãngr yõodo la a bãngr teedo, ti yaa sebr la a gōls yã, bi yaa te-naands la a maan yã.

Koεεg 28 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n dat tı bãan zĩnd nebã ne taab sʊk tẽnsẽ wã, la tẽnsã ne taab sʊka, tı seb kãnga sẽn wilg yel-segdı ninsã tõog n paam n yı sıda

Koεεg 29 soaba.

- 1. Ninsaal tara tulae-t σ m ne a neba (a nin-buiidu), bala a mengã yidgr pa tõe n maan tu pa yu na a nebã p σ gẽ vum ve.
- 2. Ned yel-segdı tũub pʊgẽ, la a sẽn tar sor n tõe n maan a sẽn datã wɛɛngã, ned fãa toaag sẽn tekẽ yaa laloa sẽn wilg bữmb ninsa, sẽn na yıl n sõng tı ned fãa bãng a to yel-segdı la a sẽn tar sor n tõe n maan a yam. Sẽn paasd me, yaa sẽn na yıl tı b tõog n tũ ninsaal vum sõmblem noy wã, ninbuiidã vum noy wã tũubu la nebã fãa vum sõmblem baoobo, sã n yaa tẽng zãab buud ning sẽn ya nin-buiid naam n zãad-a wã.
- 3. Yel-segdt bãmbã la maan-m-yam bãmbã pa tõe n dtk n maan tt pa yt wa nasõzini sẽn gãneg noy ninsã sẽn datã ye.

Koeeg 30 soaba.

Seb-kãngã gomd ba a ye pa tõe n wa rık t'a yı wa tẽng a ye, goosneer a ye bı ned a ye yell ye, t'a soab tik rẽnda n dat n maan bũmb sẽn na vıl n sãam yel-segdı la maan-m-yam nins sebrã sẽn gomd-b rãmb yellã ye.